Lietas Nr. C30546016
Lietas arhīva Nr. CA-3398-16/16

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā, 2016.gada 30.novembrī

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētājs V.Vazdiķis,
tiesneši I.Ošiņa,
O.Blūmfelde,
ar tiesas sēžu sekretāri S.Melderi,
piedaloties prasītāja /pers. A/ pārstāvei zvērinātai advokātei Intai Brūverei un atbildētājas SIA "Rīgas satiksme" pārstāvim /pers. B/,
atklātā tiesas sēdē izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret SIA "Rīgas satiksme" par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, vidējās izpeļņas un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes preikšpilsētas tiesas 2016.gada 20.jūnija spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 20.jūnija spriedumu noraidīta /pers. A/ (turpmāk arī – Prasītājs) prasība pret SIA "Rīgas satiksme" (turpmāk arī – Atbildētāja) par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, vidējās izpļņas un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu.

Tiesa atzinusi, ka vispirms prasība vērtējama pēc tām Civillikuma un Darba likuma normām, kas nosaka, kādā kārtībā darbinieki var aizsargāt savas aizskartās tiesības un ar likumu aizsargātās intereses, tajā skaitā normas, kas nosaka prasības noilgumu.

Tiesa atsaukusies uz Darba likuma 122.pantu, kas noteic, ka darbinieks var celt prasību tiesā par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu viena mēneša laikā no uzteikuma saņemšanas dienas.

Tiesa atzinusi, ka pušu starpā nav strīda par to, ka Prasītājs darba devēja 2015.gada 22.oktobra uzteikumu saņēma personīgi 2016.gada 11.janvārī, apliecinot to ar savu parakstu un datumu, un apstrīdējis to, 2016.gada 11.februārī (pasta zīmogs uz aploksnes), ceļot prasību tiesā par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu.

Tiesa atsaukusies uz Darba likuma 16.panta pirmo daļu, kas noteic, ka termiņš sākas datumā vai tā notikuma iestāšanās dienā, kas nosaka šā termiņa sākumu.

Tiesa atzinusi, ka viena mēneša termiņa tecējums uzteikuma pārsūdzēšanai tiesā sākās 2016.gada 11. janvārī – dienā, kad Prasītājs saņēma darba devēja uzteikumu.

Tiesa atsaukusies uz Augstākās tiesas Senāta spriedumu lietā SKC-0849-11, kurā atzīts, ka ar attiecīgo datumu, kad beidzas mēneša termiņš, likumdevējs ir domājis nākamā mēneša iepriekšējās dienas datumu.

Tiesa, ievērojot Darba likuma 16.panta pirmo daļu un pieskaitot uzteikuma izsniegšanas dienu, atzinusi, ka viena mēneša termiņš prasībai par 2016. gada 11. janvārī saņemtā uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu beidzās nākamā mēneša iepriekšējā dienā- t.i. 2016. gada 10. februārī, jo 2016. gada 11. februāris ir 32. diena, skaitot no 2016. gada 11. janvāra, bet mēnesī 32. dienas nemēdz būt.

Tiesa konstatējusi, ka Prasītājs, ceļot prasību tiesā, nav lūdzis atjaunot nokavēto prasības termiņu, tāpēc atzinusi, ka Darba likuma 122.pantā noteikto viena mēneša termiņu, kas ir materiāltiesisks prekluzīvs termiņš, Prasītājs nav ievērojis.

Tiesa atzinusi, ka minētais Darba likuma 122.pantā noteiktais viena mēneša termiņa nokavējums prasības celšanai ir patstāvīgs un absolūts pamats prasības noraidīšanai, kā arī to, ka šajā lietā esošie citi Prasītāja prasījumi ir izrietoši un pakārtoti prasījumam par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu.

Tāpat tiesa atzinusi, ka tai nav pienākuma izvērtēt darba devēja uzteikuma pamatotību kopsakarā ar pušu norādītajiem argumentiem pēc būtības.

[2] 2016.gada 12.jūlijā Prasītājs iesniedzis apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Vidzemes preikšpilsētas tiesas 2016.gada 20.jūnija spriedumu, pārsūdzot to pilnā apmērā.

Norādīts, ka: 1) tiesa ir nepareizi izvērtējusi lietas apstākļus un nepareizi interpretējusi Darba likuma 122.pantu kopsakarā ar Darba likuma 16.panta pirmo daļu, tiesa šīs Darba likuma normas tulkojusi par labu darba devējam nevis darbiniekam; 3) tiesa nav ņēmusi vērā vispārējos tiesību principus, taisnīguma un samērīguma principu.

[3] 2016.gada 22.augustā saņemti Atbildētājas paskaidrojumi, kuros norādīts, ka apelācijas sūdzība ir uzskatāma par nepamatotu un ir pilnībā noraidāma.

[4] Prasītājas pārstāve apelācijas instances tiesas sēdē prasību un apelācija sūdzību uzturēja uz tajās norādītajiem apsvērumiem.
Atbildētājas pārstāvis apelācijas instances tiesas sēdē prasību un apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[5] Civillietu tiesas kolēģija, noklausījusies klātesošo lietas dalībnieku paskaidrojumus, izvērtējusi prasības, apelācijas sūdzības un pretprasības

motīvus, pārbaudījusi un novērtējusi lietas materiālus, atzīst, ka prasība un apelācijas sūdzība ir noraidāmas turpmāk norādīto iemeslu dēļ.

[6] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu, 430.panta trešo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā, un nepārbauda pirmās instances tiesas konstatētos faktus, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

No apelācijas sūdzības Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka Prasītājs ir pārsūdzējis pirmās instances tiesas spriedumu pilnā apmērā. Ar lietas materiāliem Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka faktiski nav strīda par pirmās instancs tiesas konstatētajiem lietas faktiskajiem apstākļiem, līdz ar ko tiesa tos atkārtoti nepārbauda.

[7] Civilprocesa likuma 432.panta piektajā daļā noteikts, ka gadījumā, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai, šā likuma 193.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā šādā gadījumā var nenorādīt.

Pamatojoties uz minēto tiesību normu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 2016.gada 20.jūnija spriedumā ir pilnīgi un vispusīgi izvērtējusi visus lietas apstākļus, un taisījusi pamatotu spriedumu par prasības noraidīšanu, tādēļ pievienojas šī sprieduma motivācijai un neatkārto tajā minētos argumentus.

[8] Izvērtējot apelācijas sūdzībā ietvertos argumentus un apsvērumus, Civillietu tiesas kolēģija atzīst tos par nepamatotiem un noraidāmiem turpmāk norādīto iemeslu dēļ.

[8.1] Apelācijas sūdzībā cita starpā Prasītājs norādījis, ka tiesa ir nepareizi izvērtējusi lietas apstākļus un nepareizi interpretējusi Darba likuma 122.pantu kopsakarā ar Darba likuma 16.panta pirmo daļu. Prasītāja ieskatā termiņa beigas nosakāmas pamatojoties uz Darba likuma 16.panta trešo daļu. Prasītāja ieskatā ir nepamatota pirmās instances tiesas atsauce uz judikatūru, jo Latvijā nav precendentu tiesību sistēma.

Darba likuma 16.panta pirmā daļa noteic, ka termiņš sākas datumā vai tā notikuma iestāšanās dienā, kas nosaka šā termiņa sākumu.

Darba likuma 16.panta trešā daļa noteic, ka termiņš, kas skaitāms mēnešos, izbeidzas termiņa pēdējā mēneša attiecīgajā datumā. Ja mēnešos skaitāms termiņš beidzas tādā mēnesī, kuram nav attiecīgā datuma, termiņš izbeidzas šā mēneša pēdējā dienā.

Darba likuma 122.pants noteic, ka darbinieks var celt tiesā prasību par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu viena mēneša laikā no uzteikuma saņemšanas dienas. Citos gadījumos, kad pārkāptas darbinieka tiesības turpināt darba tiesiskās attiecības, viņš var celt tiesā prasību par atjaunošanu darbā viena mēneša laikā no atlaišanas dienas.

Izvērtējot minētos argumentus Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka tie ir nepamatoti turpmāk norādīto iemeslu dēļ.

Augstākās tiesas judikatūrā *(Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 25.aprīļa spriedums lietā SKC-1876-14)* ir nostiprināta atziņa par Darba likuma 16.panta piemērošanu kopsakarā ar Darba likuma 122.pantu.

Lai arī Latvijā nepastāv precedentu tiesību sistēma, kā to pamatoti norādījis Prasītājs, Augstākās tiesas judikatūra ir tiesību palīgavots, kurš zemāka līmeņa tiesām konkrētu lietu izskatīšanā ir saistošs, gadījumos, kad salīdzināmo lietu faktiskie apstākļi ir līdzīgi.

Izvērtējot lietas apstākļus lietā SKC-1876-14 un izskatāmajā lietā, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka attiecībā uz darba ņēmēja pieļauto prasības celšanas termiņa nokavējumu tie ir identiski. Pie šādiem apstākļiem ir pamats atzīt, ka pirmās instances tiesas nolēmums ir atbilstošs tiesību normām un judikatūrā nostiprinātajām atziņām.

Pamatojoties uz minēto šie apelācijas sūdzības argumenti ir noraidāmi kā nepamatoti.

[8.2] Apelācijas sūdzībā cita starpā Prasītājs norādījis, ka tiesa nav ņēmusi vērā vispārējos tiesību principus, taisnīguma un samērīguma principu. Prasītāja ieskatā darbinieks ir mazāk aizsargātā darba tiesisko attiecību puse, līdz ar ko tiesību normās ietvertie termiņi tulkojami par labu darba ņēmējam.

Civillietu tiesas kolēģija nevar minētajam argumentam piekrist, jo termiņi ir noteikti tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai, uz ko ir norādījusi arī Satversmes tiesa.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka procesuālie termiņi ir noteikti tiesiskās stabilitātes nodrošināšanai. Tiesiskā stabilitāte ir būtiska tiesiskas valsts principa sastāvdaļa, kas prasa ne vien noregulētu tiesvedības procesu, bet arī tā noslēgumu, kas ir tiesiski noturīgs *(skat. Satversmes tiesas 2002.gada 26.novembra spriedumu lietā Nr.2002-09-01, 1.punkts)*.

Konkrētajā gadījumā pirmās instances tiesa lietu ir izspriedusi atbilstoši Darba likuma normām un judikatūrā nostiprinātajām atziņām, līdz ar ko nav pamata pārmest tiesai vispārējo tiesību principu pārkāpumu.

Tieši pretēji, tiesa būtu pārkāpusi tiesiskas valsts principu, ja būtu patvaļīgi, iztulkojot tiesību normas, atzinusi Prasītāja prasību par iesniegtu termiņā.

Pie nodibinātajiem apstākļiem Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka apelācijas sūdzība ir pilnībā noraidāma kā nepamatota.

Izvērtējot pirmās instances tiesas spriedumu, Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa 2016.gada 20.jūnija spriedumā ir vispusīgi un izsmeļoši izvērtējusi lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus kopsakarā ar tiesību normām, judikatūras atziņām un tiesību principiem, kā rezultātā taisījusi pamatotu spriedumu par prasības noraidīšanu.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 193., 432. – 434.pantu, Civillietu tiesas kolēģija

nosprieda:

noraidīt /pers. A/ prasību pret SIA "Rīgas satiksme" par darba devēja uzteikuma atzīšanu par spēkā neesošu, atjaunošanu darbā, vidējās izpeļņas un morālā kaitējuma atlīdzības piedziņu.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā 30 dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas Augstākās tiesas Civillietu departamentā, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Tiesneši /paraksts/ V.Vazdiķis

/paraksts/ I.Ošiņa

/paraksts/ O.Blūmfelde